

doch sehr weicher Hand' (het is of men Rabl opnieuw hoort!) 'wieder zurück-zuholen und der deutsch-germanischen Gemeinschaft wieder einzuführen.'¹ Daarbij speelde Himmler af en toe met het denkbeeld dat men de Friezen uiteindelijk in één territoriaal verband moest brengen met de Duitse Oost-Friezen – een gedachte die in '42 Hitlers hartelijke instemming vond.² Himmler en Hitler braken zich overigens geen van beiden het hoofd over de vraag wat in dat ene territoriale verband de plaats van Groningers en Drenten zou worden. Maar de fantasie van de *Reichsführer-SS* ging nog verder: herfst '42 gaf hij nauwkeurig aan, op welke plaatsen in Nederland de 'Friedensgarnisonen der Waffen-SS' gelegerd zouden worden.³ Zijn belangstelling voor ons land was heel veel groter dan die van Hitler. Veel tijd om er op bezoek te komen, had ook hij niet (hij is er toch minstens vijf keer geweest, Hitler nooit), maar hij liet zich via al zijn organen uitgebreid, ja haast dagelijks voorlichten over de gehele ontwikkeling. Uiteraard waren daarbij van speciale betekenis de voorlichting van en het contact met de man die in Nederland (neen: in *Westland*) als *Höhere SS- und Polizeiführer* fungeerde: Rauter.

★

Hanns Albin Rauter was in 1892 in Klagenfurt geboren.⁴ Zijn vader, een sterk 'Duits' voelende Oostenrijker, was er een tamelijk vermogend opperhoutvester. De jonge Rauter (tweede zoon uit een gezin met zeven kinderen) wilde te Graz bouwkundig ingenieur worden maar in '14 werd zijn studie door de eerste wereldoorlog onderbroken. Vier jaar lang diende hij als officier in het Oostenrijks-Hongaarse leger; tweemaal werd hij zwaar gewond. Evenals Seyss-Inquart bracht hij het tot *Oberleutnant*. Aanvankelijk was hij ingezet aan het Italiaanse front, later op de Balkan. Daar hielp hij in Albanië een korps van vrijwilligers vormen; hij werd er zelfs, schreef hij later, ereburger van de plaats waar hij als inlichtingenofficier werkzaam was.⁵

¹ Brief, 7 jan. 1941, van Himmler aan Seyss-Inquart (a.v., 622). ² *Hitlers Tischgespräche im Führerhauptquartier 1941-1942*, p. 254-55 (5 april 1942); *Hitler's Table Talk 1941-1944*, p. 506 (29 mei 1942). ³ Brief, 29 okt. 1942, van de *Leiter der Reichsstelle für Raumordnung* aan zijn vertegenwoordiger in Den Haag, H. Roloff (*VuJ, Abt. Planung*, 51000-01). ⁴ Gegevens over zijn levensloop in zijn eigen overzicht uit 1935 (*BDC*, 5636-40) en in N. W. Posthumus en L. de Jong, Verslag eerste gesprek met Rauter (23 jan. 1947) (*Doc I-1380, h-2*). ⁵ Brief, 13 juni 1944, van Rauter aan *SS-Brigadeführer Fitzthum (HSSuPF, 2 b)*.